

HoorLINK

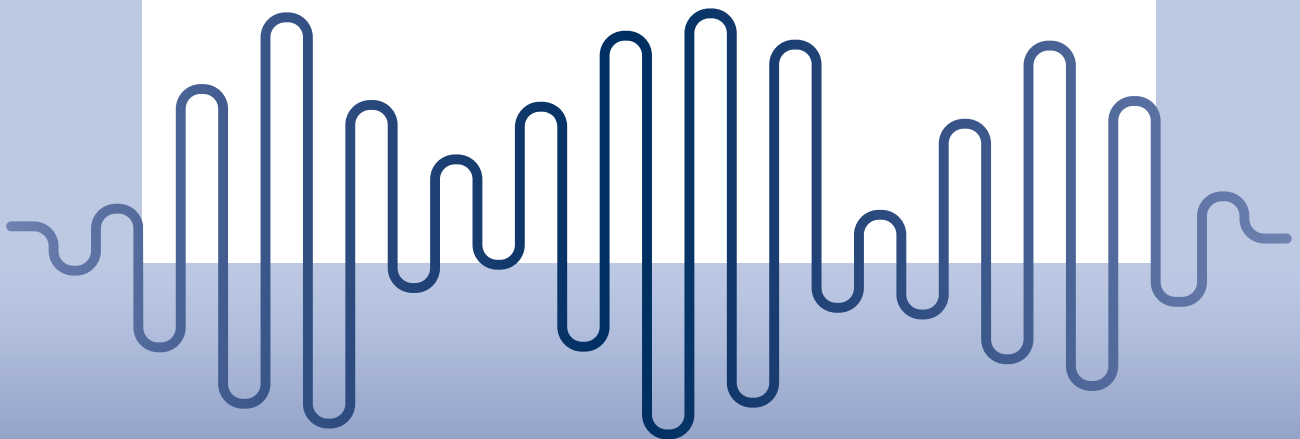
LES 5

LEVEN MET SLECHTHORENDHEID

Tijdens deze les proberen de leerlingen zich in te leven in het leven met slechthorendheid. Ze verkennen het perspectief van een slechthorend persoon aan de hand van getuigenissen en onderzoeken mogelijke drempels en hulpmiddelen in een specifieke, dagdagelijkse situatie. Door zich deze situatie anders in te beelden en concrete aanpassingen te formuleren, denken ze na over inclusie voor slechthorenden.

DOELGROEP: Leerlingen 2^e en 3^e graad secundair onderwijs,
alle finaliteiten

DUUR: 50 minuten

HoorLINK

LES 5 LEVEN MET SLECHTHORENDHEID

LESDOELEN

- De leerlingen onderzoeken de impact van slechthorendheid op het leven, zowel fysiek, psychologisch als sociaal.
- De leerlingen zijn zich bewust van mogelijke drempels en hulpmiddelen voor slechthorenden om deel te nemen aan de samenleving.

MATERIAAL

- Opdrachtenblad bij getuigenis Jitske (bijlage 1)
- Opdrachtenblad bij getuigenis Jeffrey (bijlage 2)
- Opdrachtenblad bij getuigenis Melvin (bijlage 3)

VOORAF

- Druk de drie opdrachtenbladen (bijlage 1, 2 en 3) af.

LESVERLOOP

LESTIJD
5
minuten

[*Mogelijke denkvraag om aan de leerlingen te stellen.
Mogelijk antwoord van de leerlingen, ter illustratie.*]

1. Prikkel

Beluister klassikaal enkele [geluidsfragmenten](#) die illustreren hoe slechthorendheid klinkt.

Reflecteer kort klassikaal.

Welke drempels/problemen/moeilijkheden denk je dat mensen met slechthorendheid ervaren?

Differentiatie

Laat de leerlingen vooraf een uurtje (tijdens de speeltijd, tijdens het sporten, thuis ...) oordopjes laten dragen en geef enkele vragen mee rond de drempels die ze ervaren. Reflecteer hier nadien over tijdens de les.

Welke drempels kwam je tegen in communicatie?

Moeilijk om andere mensen te verstaan wanneer het rumoerig is, er veel achtergrondgeluid is, ...

Welke drempels kwam je tegen om je omgeving in te schatten?

Moeilijk om te lokaliseren van waar bepaald geluid komt, bijvoorbeeld in het verkeer.

Opgelet: laat voor de veiligheid telkens één leerling met oordopjes vergezellen door een leerling zonder oordopjes, en laat hen afwisselen.

Differentiatie

Laat de leerlingen vooraf een gehoorscreening doen bij mensen uit hun omgeving, zoals hun ouders, grootouders, vrienden, leiding bij de jeugdbeweging ... met de [gehoortest-app 'hearWHO'](#) van de [Wereldgezondheidsorganisatie](#). Laat hen eventueel hun resultaten op voorhand inschatten.

Zo werkt de gehoortest:

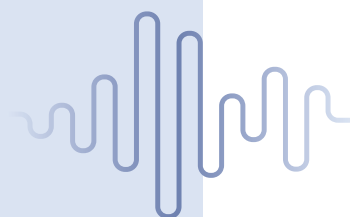
- Download de gratis gehoortestapp '**hearWHO**' in de Google Play Store of App Store
- Sluit een hoofdtelefoon (bij voorkeur) of oortjes aan op je smartphone of tablet.
- Tijdens de test horen de leerlingen 23 reeksen van cijfers.
- De leerlingen moeten ingeven welke cijfers ze horen en vervolgens op 'OK' klikken. Als de leerlingen niet zeker zijn welk cijfer ze hoorden, moeten ze gokken. Nadat de test afgelopen is, verschijnt het resultaat op het scherm. Dit is een getal tussen 0 en 100, gevolgd door een kleine verduidelijking met een aanbeveling voor de leerling in kwestie

Breng de resultaten eventueel samen in een tabel en bespreek de resultaten klassikaal. Laat de leerlingen conclusies trekken.

Hoeveel procent van de mensen ouder dan/jonger dan ... jaar liep wellicht al gehoorschade op? Hoe komt dat, denk je?

Komen de resultaten overeen met de verwachtingen?

Geef aan de leerlingen mee dat niet alle gehoorschade gemeten kan worden en dat deze test niet alle aspecten van het gehoor kan onderzoeken.

2. Kern

Verdeel de leerlingen in drie groepjes. Verdeel de opdrachtenbladen (bijlage 1, 2 en 3) over de leerlingen en wijs zo elk groepje een getuigenis en bijhorende opdrachten toe.

OPDRACHT 1

- De leerlingen bekijken hun filmpje en leren hun getuige kennen.

OPDRACHT 2

- De leerlingen proberen zich maximaal in te leven in de leefwereld van hun getuige en krijgen daarvoor een specifieke opdracht op hun opdrachtenblad.

OPDRACHT 3

- Op hun opdrachtenblad lezen de leerlingen de omschrijving van een situatie, waarin een persoon drempels ondervindt om een specifieke handeling uit te voeren. De leerlingen beelden zich in dat de getuige uit het filmpje zich in de geschetste situatie bevindt. Ze noteren welke moeilijkheden of drempels zich voor hun getuige zouden kunnen stellen om de handeling uit te voeren in de geschetste situatie.

MOGELIJKE DREMPELS GETUIGE 1:

- *Je kan niet liplezen bij een aankondiging via luidsprekers*
- *Er is geen visuele weergave van de aankondiging*
- *De aankondiging gaat snel*
- *De conducteur mompelt of spreekt niet goed door de microfoon*
- *De luidsprekers in de wagons piepen en kraken*
- *Sommige reizigers blijven babbelen tijdens de aankondiging*

MOGELIJKE DREMPELS GETUIGE 2:

- *Er is geen visuele weergave van de spoorwijziging*
- *Je kan niet liplezen bij een aankondiging via luidsprekers*
- *Andere reizigers zijn zich er niet van bewust dat sommige mensen de aankondiging niet kunnen verstaan*
- *Andere reizigers zijn zich er niet van bewust dat sommige mensen niet verstaan wat ze zeggen*

MOGELIJKE DREMPELS GETUIGE 3:

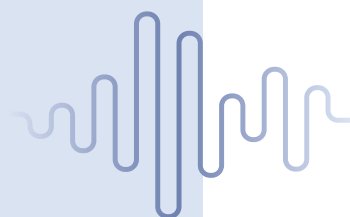
- *Het is moeilijk om te concentreren op de instructies*
- *De sporthal heeft een slechte akoestiek*
- *Sommige andere leerlingen blijven babbelen tijdens de uitleg*
- *De instructeur staat ver van de groep terwijl die uitleg geeft (niet nabij genoeg om te zien hoe die iets doet, instructie is erg talig)*

OPDRACHT 4

- Daarna beelden de leerlingen deze specifieke situatie opnieuw in. Ze doen concrete voorstellen voor aanpassingen aan de situatie zodat deze meer inclusief is met het oog op hun getuige, zodat drempels verlaagd worden en hun getuige de handeling (beter) zou kunnen uitvoeren. Dat kan gaan over aanpassingen in de omgeving, maar ook in het gedrag van de mensen in deze situatie.

MOGELIJKE OPLOSSINGEN GETUIGE 1:

- *De conducteur spreekt traag, luid en duidelijk (articuleert)*
- *De conducteur herhaalt aankondigingen*
- *De informatie die de conducteur geeft wordt altijd duidelijk weergegeven op schermen*
- *De kwaliteit van de luidsprekers in wagons wordt verbeterd*

- *Andere reizigers zijn stil wanneer de conducteur aankondigingen doet*
- *Andere reizigers zijn geïnformeerd over slechthorendheid*
- *Andere reizigers zijn alert voor slechthorende mensen en herhalen de gegeven informatie duidelijk en van dichtbij*

MOGELIJKE OPLOSSINGEN GETUIGE 2:

- *Alles wat mondeling afgeroepen wordt op de perrons, wordt altijd duidelijk weergegeven op de elektronische borden of schermen en in de app*
- *Andere reizigers zijn geïnformeerd over doofheid en gebarentaal*
- *Andere reizigers zijn alert voor dove mensen en steken bijvoorbeeld een aantal vingers op om duidelijk te maken op welk spoor de trein zal toekomen*

MOGELIJKE OPLOSSINGEN GETUIGE 3:

- *De akoestiek in de sporthal wordt verbeterd*
- *De sportleraar vraagt de leerlingen of iedereen de instructies goed begrepen heeft*
- *De sportleraar herhaalt de instructies beknopt*
- *De sportleraar staat dichterbij de groep*
- *De andere leerlingen zijn stil tijdens de instructies*

Uitbreiding

Met extra lestijd, kan je de groepjes hun opnieuw ingebeelde situatie laten voorstellen aan de klas. De leerlingen kunnen op basis hiervan proberen achterhalen welke drempels de getuige van het andere groepje ervaart, welke hulpmiddelen die zou kunnen gebruiken, ... Zo proberen de groepjes elkaars profiel te reconstrueren en denken de leerlingen na over het waarom van de voorgestelde aanpassingen.

REFLECTIE

Daarna reflecteren de leerlingen in hun groepjes of klassikaal over het verschil tussen de drempels van hun slechthorende persoon en hun eigen drempels.

Hoe zou jouw leven veranderen met slechthorendheid?

Zijn er zaken die je nu doet waarmee je verwacht problemen te hebben?

Reflecteer ten slotte klassikaal over de opdracht.

Vond je het moeilijk om je in te leven in iemand die slechthorend is?

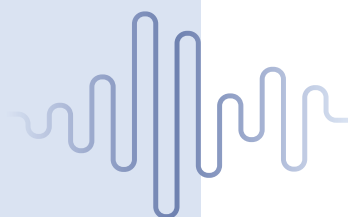
Welke informatie was nieuw voor jou? Kende je deze vorm van slechthorendheid al? Welke hooroplossingen leerde je kennen?

Denk je dat er vaak genoeg aanpassingen gedaan worden voor slechthorenden? Waarom wel of niet?

Welke zijn volgens jou gemakkelijke aanpassingen (voor bijvoorbeeld organisatoren) en welke niet?

Heeft elke slechthorende dezelfde soort aanpassingen nodig? Waarom wel of niet?

Zijn alle aanpassingen altijd positief? Waarom wel of niet? Wat zijn mogelijke valkuilen? Wat zijn opportuniteiten?

3. Slot

Concludeer dat de maatschappij verschillende barrières heeft waardoor slechthorenden geen volwaardige plaats hebben binnen de samenleving.

Reflecteer over de volgende stelling:

Beperking ligt niet bij doven zelf, maar bij de maatschappij.

Ligt de stelling verder toe indien nodig:

Omdat de maatschappij niet inclusief is voor slechthorenden, zijn zij gehandicapt.

Reflecteer eventueel ook over de rol van de overheid:

Wat kan de overheid doen? Wat doen ze al?

Voorbeelden van meer inclusie voor slechthorenden:

Tijdens een sportwedstrijd (zwemmen, lopen etc.) niet alleen een auditief signaal laten horen om te starten, maar ook een visueel signaal tonen (een flits).

Regels voor klasakoestiek overal naleven, niet alleen aanpassen doen in klassen met slechthorenden.

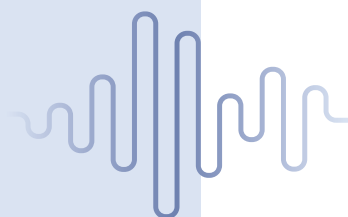
Bij nieuws of een voorstelling/evenement zorgt een gebarentaaltolken voor vertaling.

Een voorstelling installeert ringleiding, zodat achtergrondgeluid weggefilterd wordt.

Achtergrondinformatie

Ringleiding

Een ringleiding zorgt ervoor dat slechthorenden met hun hoortoestel het geluid van de televisie en de radio of de sprekers of muziek tijdens een theatervoorstelling of concert kunnen horen zonder dat zij last hebben van storende omgevingsgeluiden. Lees er meer over op de website [Hoorzaken](#).

Jitske

› OPDRACHT 1

Bekijk de getuigenis van Jitske:

› OPDRACHT 2

Elke leerling in jullie groepje verzint een zin van minstens 10 woorden en noteert die op een strookje papier. Geef de zin aan de persoon rechts van jou. Die plakt de zin op hun voorhoofd. Doe nu om de beurt een paar oordopjes in of zet een hoofdtelefoon met muziek op, terwijl de leerling dwars tegenover de leerling met oordopjes of hoofdtelefoon de zin voorleest aan de 'slechthorende' leerling. De 'slechthorende' leerling probeert de zin woord voor woord te herhalen. Herhaal tot iedereen van jullie groepje een keer oordopjes in gehad heeft.

Bespreek kort na:

- *Vond je het moeilijk om de zin te herhalen? Waarom?*
- *Op welke manier denk je dat haar hoorapparaat Jitske helpt om beter te verstaan?*
- *Waarom heeft zij dan ook een cochleair implantaat nodig?*
- *Waarom klinkt een cochleair implantaat niet hetzelfde als een hoorapparaat?*

Bekijk het volgende filmpje van 0:55 tot 3:16:

<https://www.youtube.com/watch?v=qbFi1ui9FU8&t=90s>

› OPDRACHT 3

Stel je voor dat Jitske zich in de volgende situatie bevindt:

Jitske zit op de trein en moet bij de volgende halte overstappen naar een andere trein. De conducteur meldt via de intercom dat de trein het volgende station nadert, maar dat de trein vertraging heeft. Er zit ruis (gepiep en gekraak) op het geluid dat door de intercom komt, en de conducteur lijkt te mompelen met zijn mond dicht tegen de microfoon. Hij roept de overstapmogelijkheden af, en Jitske wil horen of ze de trein waarnaar ze moet overstappen nog kan halen. Bovendien zijn er enkele spoorwissels, dus Jitske wil ook weten naar welk spoor ze zich zal moeten haasten. Door de ruis en omdat sommige reizigers blijven babbelen, kan Jitske de informatie van de conducteur moeilijk verstaan, en vreest ze de aansluiting niet te halen. De informatie is omwille van de vele plotse vertragingen niet terug te vinden in de app van de spoordienst.

Noteer welke moeilijkheden of drempels Jitske hier ervaart om de informatie die de conducteur geeft te verstaan.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

› OPDRACHT 4

Probeer de situatie uit opdracht 3 nu opnieuw in te beelden. Doe concrete voorstellen voor aanpassingen aan de situatie zodat deze meer inclusief is, zodat drempels voor slechthorenden verlaagd worden en Jitske de informatie van de conducteur beter zou kunnen verstaan. Dat kan gaan over aanpassingen in de omgeving, maar ook in het gedrag van de andere mensen in deze situatie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Jeffrey

➤ OPDRACHT 1

[Bekijk de getuigenis van Jeffrey:](#)

➤ OPDRACHT 2

Leer de vier gebaren die Jeffrey voordoet. Doe ze voor aan de rest van de klas en laat hen proberen te raden wat de betekenis van de gebaren is.

Bespreek kort na:

- *Hoe ervaren de leerlingen het leren van de gebaren?*
- *Vonden de andere leerlingen het moeilijk om te raden wat de betekenis van de gebaren is?*
- *Wat voor aanpassingen denk je dat de regisseur en productie moesten doen om de video met Jeffrey te kunnen opnemen?*

Wist je dat?

Wist je dat niet enkel het gebaar een betekenis heeft, maar ook de manier van bewegen, de gezichtsuitdrukking en de plaatsing in de ruimte? Zo kan je heel luid gebaren (gebaren vergroten) of heel stil gebaren (kleine gebaren met het lichaam een beetje gedraaid). Er is ook niet één universele gebarentaal, maar een Nederlandse, Vlaamse, Franse, ...

➤ OPDRACHT 3

Stel je voor dat Jeffrey zich in de volgende situatie bevindt:

Jeffrey staat op het perron van een treinstation en wacht op de trein, die elk moment kan toekomen. Hij merkt op dat de andere mensen op het perron plots hun hoofd richting de luidsprekers draaien en zich vervolgens richting een ander perron haasten. Sommigen aarzelen nog even, maar uiteindelijk volgt bijna iedereen. Jeffrey vermoedt dat er via de intercom een last minute spoorwissel is aangekondigd, maar ziet geen wijzigingen op de elektronische borden of in de app. Hij probeert te vragen aan een medereiziger wat er net aangekondigd is. De persoon roept iets terwijl die zich omdraait zich haast om de menigte te volgen. Jeffrey heeft niet verstaan wat de persoon riep en blijft aarzelend achter op het perron, onzeker of het een goed idee is om de andere reizigers te volgen.

Noteer welke moeilijkheden of drempels Jeffrey hier ervaart om de last minute informatie door de intercom te begrijpen.

➤ OPDRACHT 4

Probeer de situatie uit opdracht 3 nu opnieuw in te beelden. Doe concrete voorstellen voor aanpassingen aan de situatie zodat deze meer inclusief is, zodat drempels voor doven verlaagd worden en Jeffrey de last minute informatie door de intercom zou kunnen begrijpen. Dat kan gaan over aanpassingen in de omgeving, maar ook in het gedrag van de andere mensen in deze situatie.

Melvin

➤ OPDRACHT 1

[Bekijk de getuigenis van Melvin:](#)

➤ OPDRACHT 2

Selecteer een alinea uit een cursus, zet een timer en meet op hoeveel tijd je dit stuk tekst kan lezen. Lees daarna een ongeveer even lange alinea uit dezelfde cursus met een pieptoon in je oren (via een hoofdtelefoon of oortjes), en vergelijk het verschil in leestijd.

Bespreek kort na:

- *Was er een groot verschil tussen de leestijden? Hoe komt dat, denk je?*
- *Vond je het moeilijk om de tekst te lezen met een pieptoon in je oren? Waarom?*

➤ OPDRACHT 3

Stel je voor dat Melvin zich in de volgende situatie bevindt:

Samen met twintig andere leerlingen neemt Melvin deel aan een sportles. De sportles vindt plaats in een grote sporthal met slechte akoestiek. De sportleraar staat op tien meter afstand van de groep en geeft met luide stem instructies voor de volgende trainingsoefening. Terwijl de uitleg gegeven wordt, zijn sommige leerlingen nog aan het babbelen. Melvin probeert te verstaan wat de sportleraar zegt, maar vindt het erg moeilijk om zich te concentreren. Wanneer de sportleraar klaar is met instructies geven, heeft Melvin maar de helft verstaan en heeft hij niet helemaal begrepen waarop hij moet letten tijdens de trainingsoefening.

Noteer welke moeilijkheden of drempels Melvin hier ervaart om alle instructies die de sportleraar geeft te verstaan.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

➤ OPDRACHT 4

Probeer de situatie uit opdracht 3 nu opnieuw in te beelden. Doe concrete voorstellen voor aanpassingen aan de situatie zodat deze meer inclusief is, zodat drempels voor mensen met tinnitus verlaagd worden en Melvin de instructies van de sportleraar beter zou kunnen verstaan. Dat kan gaan over aanpassingen in de omgeving, maar ook in het gedrag van de andere mensen in deze situatie.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Colofon

Redactie: Bram Speleman

Vormgeving: Sofie Moons

© 2025 / Djapo

Illustraties p. 2 en 6 © Shutterstock

Djapo vzw

Ortolanenstraat 6

3010 Kessel-Lo

0460 95 71 01

info@djapo.be

www.djapo.be

Deze lesactiviteit kwam tot stand in opdracht van en in samenwerking met Universiteit Antwerpen. Ze is daarnaast mogelijk gemaakt door samenwerking met de Tuut van Tegenwoordig en steun van MED-EL en Liantis.

